

Udržateľnosť a diverzita prostredníctvom chémie

46. celosvetový kongres IUPAC (od 9. do 14. júla 2017) a 49. Valné zhromaždenie IUPAC (od 7. do 13. júla 2017) v brazílskom Sao Paule sú dve tohtoročné kľúčové podujatia Medzinárodnej únie pre čistú a aplikovanú chémiu (IUPAC). Mottom kongresu aj valného zhromaždenia bolo *Udržateľnosť a diverzita prostredníctvom chémie*, medzi plenárnymi prednášateľmi na kongrese boli traja nositelia Nobelovej ceny za chémiu - prof. A. Yonath, prof. R. Hubert a prof. J. Stoddart. Ich prednášky, ako aj mnohé ďalšie, boli (a určite zostanú) vynikajúcou inšpiráciou účastníkom, v prípade prednášky prof. J. Stoddarta – popri obsahu termínov mechanická väzba, molekulové stroje, aj ľudský rozmer prezentácie tohto nobelistu z roku 2016.

Program Valného zhromaždenia bol zameraný predovšetkým na zhodnotenie minulých aktivít a návrhy budúcich aktivít IUPACu, jeho divízií, komisií, ale aj národných členských organizácií. Taktiež boli oficiálne a definitívne schválené medzinárodné názvy štyroch nových chemických prvkov. **V priloženej tabuľke** sú prepisy názvov týchto prvkov do niektorých národných jazykov, aj s poznámkami o ich prípadnej kodifikácii. Delegáti v súvislosti s blížiacim sa 100. výročím založenia IUPACu (v roku 2019) diskutovali aj o tom, ako prispieť k ďalšiemu pozitívnemu zviditeľňovaniu chémie.

Chemikov zo Slovenska na tohtoročnom kongrese a valnom zhromaždení IUPAC zastupovali, a ich možnosti v akademicko-pedagogickej oblasti prezentovali, prof. Ing. Ján Labuda, DrSc., predseda divízie IUPAC Analytická chémia; Ing. Igor Lacík, DrSc., titulárny člen divízie IUPAC Polyméry; a autor tejto správy - predseda Slovenského národného komitétu IUPAC, člen divízie IUPAC Anorganická chémia a komisie IUPAC pre terminológiu, názvoslovie a symboly. Z pohľadu našej fakulty s potešením pridávam aj informáciu, že dvaja naši kolegovia – doc. RNDr. Michal Galamboš, CSc. a RNDr. Erik Szabo, PhD., boli schválení na nasledujúce dva roky za národných reprezentantov v divíziách IUPAC, a to v Chemistry and the Environment Division a v Chemical Nomenclature and Structure Representation Division.

Doc. RNDr. Milan Drábik, CSc., Katedra anorganickej chémie.

Names of the 4 new elements in different languages
(IUPAC, Division of Inorganic Chemistry, as at June 9, 2017)

Language	Element 113	Element 115	Element 117	Element 118
English	nihonium	moscovium	tennessine	oganesson
Spanish	nihonio	moscovio	teneso	oganésón
Italian	nihonio	moscovio	tennessio	oganesso
Dutch	nihonium	moscovium	tennessine	oganesson
Slovak (#)	nihónium	moskóvium	tenés	oganésón
Portuguese (European variant) (Brazilian variant)	nipónio <i>nipônio</i>	moscóvio moscôvio	tenesso tenesso	oganésson <i>oganessônio</i>
Danish	nihonium	moscovium	tennessin	oganesson
Norwegian	nihonium	moskovium	tenness	oganesson
Thai	nihonium	moscovium	tennessine	oganesson
Chinese (Ò)	鉈	镆	𠩺	𠩻
French (France)	nihonium	moscovium	tennessin *	oganesson
German (also for Switzerland, Austria)	Nihonium	Moscovium	Tenness	Oganesson
Swedish(&)	nihonium	moskovium	tenness	oganesson
Icelandish (&)	níhon	moskóvín	tennessín	oganesson
Finnish (&)	nihonium	moscovium	tennessiini	oganesson
Japanese (&)	nihonium	moscovium	tennessine	oganesson

(&) not yet endorsed by National authorities

(Ò) The Chinese naming scheme of the 113, 115, 117, 118 elements> has been suggested by "joint Meeting for Chinese naming of the 113, 115, 117, 118 elements" hold by the "National Committee for the Examination of Scientific and Technical Terms" and the "National Language Working Committee" in Beijing on 15th Jan. 2017. This scheme has been reported to the Ministry of Education, China for approval.

-----
* *tennessin, alebo tennessee – sú dve alternatívy, o ktorých predstavitelia francúzsky hovoriacich chemikov ešte diskutujú.*

(#) Slovenské názvy štyroch nových chemických prvkov, tak ako sú uvedené v príslušnom riadku tabuľky, boli konzultované a schválené Slovenským národným komitétom IUPAC a Kodifikačnou komisiou pri Jazykovednom ústave Ľ. Štúra SAV.

(Milan Drábik, Erik Szabo)